

[УДК:] 336.14(477)

Актуальні питання державного бюджету України

Хабарова Марія Лорісівна

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Климова Н.І.

Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «УБС»

Актуальність теми. Провідну, визначальну роль у формуванні і розвитку економічної структури будь-якого сучасного суспільства грає державне регулювання. Тому залишається актуальним питання про роль бюджету в соціально-економічному розвитку країни.

Постановка проблеми.

Викладення основного матеріалу. В Україні поняття, зміст і функції державного бюджету мають свої особливості, викликані суспільними і економічними перетвореннями в країні за останні роки. В основу законодавства України занесене поняття бюджету як плану. Правові засади бюджетної системи становлять Конституція України, виданий на її основі Закон "Про бюджетну систему України", "Про податкову систему України" і такі підзаконні акти, як Правила складання і виконання бюджету, бюджетні регламенти, які затверджують місцеві Ради народних депутатів. Державний бюджет на кожний фінансовий рік розглядається Верховною Радою України і затверджується як закон.

Державний бюджет України має велике суспільне, економічне, політичне та інші значення.

Суспільне значення бюджету полягає в тому, що за допомогою бюджету досягається вирішення багатьох питань соціального характеру, хоча стан цієї сфери життя суспільства на сьогоднішній день складний. Кризові явища в економіці зумовлюють напружений стан бюджету, недостатність фінансування соціальної сфери, але і в цих умовах державний бюджет залишається головним джерелом підтримання життєвого рівня населення.

Політичне значення бюджету багатогранне і, зокрема, воно полягає в тому, що законодавчий орган затверджує обсяги доходів і видатків бюджету на плановий рік, а тим самим народні представники реалізують волю народу. Бюджет складається з двох частин — доходної і видаткової.

Державні доходи – це грошові відносини, які складаються між державою і фізичними особами в процесі вилучення і акумуляції частини вартості ВВП у загальнодержавному фонді з метою їх подальшого

використання, тобто для виконання державою своїх функцій. Аналізуючи структуру доходів Державного бюджету України 2016р. слід відзначити, що близько 84% доходів формуються в основному за рахунок різних податків і зборів(вплив податкової реформи),і лише незначна частина за рахунок інших джерел(неподаткових), зокрема, від приватизації держмайна. З одного боку це показує,що держава має намір отримувати доходи зрозумілим і прозорим шляхом, знижуючи свою безпосередню участь в економіці, яка непрямо виражається величиною неподаткових надходжень. Але реальність не дозволяє сподіватися на істотне зростання(так наприклад,офіційно декларують прибутковість лише 60% підприємств , а величина цього прибутку майже завжди мізерна, «сірі» зарплати та ін.). Слід зауважити, що збільшення акцизів в 2016р. ще більше відсуне наш рівень життя від європейського, так як виробники і продавці завжди практично повністю як акциз,так і ПДВ перекладають на кінцевого споживача.[1] Тому слід знаходити компроміс між потребою мати збалансований бюджет і податковим стимулюванням економічного зростання в країні, який потрібен усім українцям.

Більшу частину держбюджету (понад 90%) складає загальний фонд, кошти якого призначені для забезпечення фінансовими ресурсами загальних видатків (тобто, не спрямовуються на конкретну мету). Спеціальний фонд передбачає предметно-цільове використання бюджетних коштів (тобто, для фінансування конкретних цілей).

Під видатками бюджету розуміються грошові кошти, що направляються на фінансове забезпечення завдань і функцій держави. У кожної держави є чотири першочергові функції: економічна, соціальна, управління, військова. Тому і у видатках бюджету України основне місце займають чотири групи: економічного призначення (на фінансування НГ), витрати на соціально-культурні заходи – фінансування галузей, що обслуговують населення, в основному, шляхом надання безкоштовних послуг (охорона здоров'я, освіта, витрати на надання соціальної допомоги окремим верствам і категоріям населення); витрати на управління – пов'язані з фінансуванням органів виконавчої та законодавчої влади, що здійснюють управління країною. В умовах державного кредиту є й витрати на обслуговування державного боргу; військові витрати.

Якщо доходи бюджету перевищують видатки, то це називається бюджетний профіцит; якщо видатки бюджету перевищують його доходи, то це називається бюджетний дефіцит. Бюджетний дефіцит, що викликається скороченням надходжень до бюджету та зростанням витрат з бюджету, є однією з основних причин інфляції. Дефіцит бюджету — явище майже постійне в економіці кожної держави. Зокрема, в Україні це явище хронічне (доходи бюджету України на 2016 рік встановлено в розмірі 595,1 мільярда гривень, витрати – 667.8 мільярда гривень.) Дефіцит бюджету і

величина державного боргу – це термометр стану економіки, тому даній проблемі традиційно приділяється велика вплив, як з боку фахівців-економістів, так і всього населення в цілому[2].

Бюджет як фінансова категорія покликаний виконувати певні функції. По-перше, це розподільна, тобто розподіл та перерозподіл грошових доходів між різними сферами діяльності, соціальними верствами суспільства. А по-друге, контрольна, з допомогою якої виявляється фінансовий стан конкретних суб'єктів господарювання, галузей народного господарства, адміністративно-територіальних утворень. Дані функції є основними, хоча можна виділити і деякі інші: регулююча, інформаційна[3].

Висновки. Підводячи підсумки, можна сказати, що державний бюджет грає роль важливого макроекономічного стабілізатора в країні, основного важеля впливу на соціальні процеси в економіці і, будучи головним фінансовим планом країни, відбиває основні напрямки розвитку держави. Тому Державний бюджет повинен відповідати наступним принципам: повнота бюджету, єдність бюджету, реальність (правдивість) бюджету й гласність бюджету.

Список використаних джерел:

- 1.<http://index.minfin.com.ua/>
- 2.<http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 3.Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с., с. 12 - 17